

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ח ניסן תשפ"ג | דף היומי בבלי: סוטה כא .
דף היומי בהלכה: מסימן קכ"ח אמצע סעיף י"ח 'ואחר' עד אמצע סעיף כ' 'וכיצד'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק י"ח עד פרק י"ט.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. הפרישות פ"ג "והכת השניה" סוף פרק ד

הוא התקשר לתחנת הרדיו הממלכתי מטלפון
ציבורי, וסיפר שנודע לו שהחרדים רכשו חצי טון של
מסמרי פלדה והם עומדים לפזר אותם על המסלול
של המרוץ, מה שעלול לסכן את חיי המשתתפים...

על מירוץ מכוניות שהתבטל ועל מטוס שהתרסק וגם על הגעתי בחסדי ה' ל, 9,935 יום,
מ-70 שנים - סיפורים מיוחדים מהעבר הקרוב על הרה"ג רבי שלמה שטנצל זצ"ל

לפזר אותם על המסלול של המרוץ, מה שעלול לסכן את חיי
המשתתפים... האיום האנונימי שודר בחדשות 'קול ישראל',
וכאשר שמעו על כך נהגי המרוצים הגויים הם הודיעו למארגנים
שהם פורשים מן המרוץ עד שהאיום יאותר ויסולק."

במשך עשרות שנים שניהל והוביל הרה"ג רבי שלמה שטנצל
זצ"ל, יו"ר "המפעל ללימוד המשנה היומית וההלכה היומית",
מאחורי-הקלעים עשייה ציבורית ענפה ורחבת היקף בשורה של
נושאים שהעסיקו את היהדות החרדית.
כשקראתי את קורות חייו לצורך כתבה שתפורסם אי"ה בגליון
'לקראת שבת' תפסה עיני כמה סיפורים מעניינים מהעבר הקרוב.

מטוס אל על התרסק על שני בנייני מגורים בשכונת ביילמר
בשנת תשנ"ב (4 באוקטובר 1992) התרחש "אסון ביי'למר".
מטוס בואינג של חברת אל-על, התרסק על שני בנייני מגורים
בשכונת ביילמר באמסטרדם שבהולנד. באסון נהרגו 43 אנשים,
בהם צוות הטיסה שמנה שלושה אנשי צוות ישראליים ונוסעת
ישראלית אחת. אסון זה הוא התאונה האווירית הקטלנית היחידה
של אל-על שקרתה כתוצאה מתקלה במטוסה.
לאחר מספר ימים נמצאה הקופסה השחורה, אך הסליל עם
המידע מהדקות האחרונות היה מקולקל. רק כעבור זמן הצליחו
מדענים מארה"ב לשחזר את המידע בסרט הפגוע.

בשבת כ"ב בחשוון תשל"א (21.11.1970) תוכנן מרוץ מכוניות
גדול בעיר אשקלון, בהשתתפות רכבי מרוץ מכל העולם. הציבור
החרדי נזעק נגד חילול השבת ההמוני וביקש לדחות אותו ליום
חול, אך כל התחנונים נפלו על אוזניים ערלות והמרוץ עמד
להתקיים כמתוכנן. ולפתע, ברגע שאחרי האחרון, לאחר שכל
הנהגים וצוותיהם כבר הגיעו לארץ, התקבלה הודעה לקונית
ש"המרוץ ידחה עקב תקלה לא צפויה". מעבר להודעה לא ניתן
כל הסבר לעיכוב המפתיע.

בהקלטה נשמע קטע מרגש ביותר: בשניות הקשות והמתוחות
הללו, כאשר אנשי הצוות הבינו כי המטוס עומד להתרסק, הם
צעקו את מילות "שמע ישראל". כלי התקשורת בעולם השמיעו
את ההקלטה המשוחזרת המלאה שבה נשמעים אנשי הצוות
הישראליים רגעים לפני ההתרסקות. אך בתקשורת הישראלית

בנו של רבי שלמה, מגיד השיעור הרב יונתן שטנצל שיחי',
סיפר על מה שהתרחש מאחורי הקלעים: "משראה אבי כי כלו
כל הקיצין ואין כל דרך אחרת למנוע את האירוע, הוא התקשר
לתחנת הרדיו הממלכתי 'קול ישראל' מטלפון-ציבורי, וסיפר
שנודע לו שהחרדים רכשו חצי טון של מסמרי פלדה והם עומדים

יום המתקדם צריך לצאת עם "משהו" לקראת חזרת נשמת אל בוראי, אם גידול בתורה, בידיעה ובדבקות, זיכוך הלב וטהרתו, עשייה למען כבוד התורה בין הבריות, שגם לאחר הסתלקותי מהעולם יימשך כבוד ה' כאן בארץ."

בגיל 27 הוא כותב כך: "הגעתי בחסדי ה' לשנתי ה-27 (9,935 יום) מ-70 שנים שניתן לאדם (25,550), ונשארו 43 שנה (15,615). הנפש פעילה ומגיבה תמיד, אם בחוזה ואם ברפיון. לכל הווה אפשר להגיב תגובה אחת, אי-אפשר להגיב בבת-אחת על מספר עניינים; יכולות להיות שתי תגובות צמודות בזה אחר זה לחיוב ולשלילה, אולם הן לא בבת-אחת; לפיכך, האדם יכול להעמיד לנוכח הנפש עניין חיובי כדי שהתגובה תהיה חיובית."

ההקלטה עברה עריכה: הרגעים שבהם נשמעים קברניטי המטוס צועקים "שמע ישראל" - צונזרו והושמטו מן ההקלטה...

הרב שטנצל חשף את הסיפור, ובעקבותיו נאלץ מנהל רשות השידור לפתוח בהליכים לבירור הגורמים העומדים מאחורי המחדל.

הגעתי בחסדי ה' לשנתי ה-27 (9,935 יום) מ-70 שנים כ'איש מוסר' בכל נפשו ומאודו, היה רבי שלמה עורך עם עצמו חשבון-נפש תקופתי ומעלה על הכתב תובנות מוסריות עמוקות והגיגי דעת ותבונה. בביתו נותרו עשרות קלסרים עם כתבי השונים בתורה, במוסר ובעשייה ציבורית.

בגיל 25 הוא כתב לעצמו כך: "האדם - ימי חייו שבעים שנה, שהם 25,550 יום. אני עברתי מתוכם למעלה מ-9,000 יום. כל

תזכורת לנבחי דרשו

מבחי דרשו יתקיימו ביום שישי ל' ניסן, וביום שלישי ד' אייר

מבחן דף היומי קנין תורה מס' 40:

הדף היומי: מסכת נזיר נו. - סוטה כ:

קנין משניות: משניות אבות ה', ג' - כ"א

מבחי דף היומי בהלכה מס' 14:

משנה ברורה: סימן קי"ט עד סימן קכ"ח סעיף כ"ד

מוסר: שמירת הלשון- חלק ב' פרק י"א - "ויבוא יוסף" עד פרק י"ט - "ועתה נבאר"

מבחן קנין חכמה מס' 40:

ספר חובת הלבבות: שער חשבון הנפש פרק ג' - "ואלה אחי שלושים פנים"

עד שער הפרישות פרק ג' "והכת השניה"

מבחן מסכם 2 דף היומי בהלכה:

משנה ברורה: סימן מ' עד סימן ק"ו סעיף ב'

מבחן קנין ירושלמי מס' 6:

מסכת פאה לז. - סד:

מבחן קנין הלכה מס' 1:

שלב א' - הלכות שבת: סימנים רנ"ג - רנ"ט, שי"ח, ש"א, ש"ב, ש"ו, ש"ז

שלב ב' - הלכות מקואות וטבילת כלים: ביו"ד סי' ר"א, ר"ב, וק"כ.

חזרה על הלכות שבת: רנ"ט, שי"ח, ש"א, ש"ב, ש"ו וש"ז.

(יום רביעי כ"ח בניסן בין השעות 14:30-18:30)

מבחן קנין ש"ס מס' 6:

מסכת ברכות ב. - נזיר נה: (1170 דף)

(יום חמישי כ"ט בניסן תשפ"ג 14:30-18:30)

הסבירות של הימצאות חפץ חשוד נמוכה - אל מול פצצות מסוכנות הרבה יותר, שלמרבית הפלא רבים אינם יודעים שעליהם להיזהר מהן

הצדיק רבי ניסים יגן זצ"ל על פצצות מסוכנות

שאי לא יכולתי לשבת ליד הנהג?... פשוט ויתרתי לו הפעם!..."
"הביטו וראו" - אמר הרב - "יכול אדם להיות בתוך משאית
וזבל במשך שנים, אבל המחשבה המטרידה אותו היא, שהוא יכול
היה לשבת ליד הנהג, אך ויתר על הכבוד הזה..."

אותה תשוקה עזה קיימת גם בתאווה ובקנאה, ובשלה מסוגל
האדם לאבד את שיקול דעתו, להגיע לטרופי חושים ואפילו -
לוותר על חייו!!

אולם בעלי המוסר מפרשים שדברי חז"ל "מוציאים את האדם
מן העולם" אינם מתייחסים רק לכך שאדם שיש לו את המידות
הללו מת אומלל ומדוכא בייסורים ומאבד את העולם הזה שלו,
אלא הם מכוונים גם כלפי העולם הבא, וכוונתם לומר שהקנאה,
התאווה והכבוד גורמים לאדם שיאבד מן העולם הבא!

ועוד לשון חז"ל: "מוציאים את האדם" פרושו: כל אדם,
אפילו מי ששומר תורה ומצוות, מדקדק בשבת, כשרות, טהרה
וצניעות, שיהיה נגוע במידות הגרועות הללו, וכל מי שנגוע בכך,
לא יועילו לו הידיעות הרבות שיש לו, התורה שהוא לומד או
המצוות שהוא מקיים, משום שבסופו של דבר הוא עלול לאבד
את כל העולמות בשל המידות הללו, המשחיתות כל חלקה
טובה בנפש האדם וגורמות לו להפסיד הן את העולם הזה והן
את העולם הבא.

הביטוי לאותן מידות מגונות מתחיל בבית - בין בעל אישה,
ממשיך עם השכנים ומסתיים ברחוב, בעבודה ובכל מקום אחר.
נשים רבות מתבטאות: "הייתי רוצה מעיל כזה... איפה קנית את
זה?..." ואינן שמות לב למידת הקנאה המדברת מתוך גרונו. הן
רוצות שמלה, שאין לאף אחת... ואינן מבחינות שהרדיפה אחר
הכבוד והרצון ש"כולם יסתכלו ויראו שרק לה יש", הוא זה שמניע
אותן.

כל הרוצה, איפא, להינצל מן הפצצות ההרסניות הללו, חייב
להתבונן במעשיו, לזהות את המניעים הנסתרים בכל פעם ולטפל
בעצמו בטרם יהיה מאוחר מדי.

(מתוך דורש טוב ויקרא)

לאנשים רבים ישנה מודעות לזהירות מחפץ חשוד, ומי שאינו
זוכר זאת מעצמו - קורא על כך אזהרות רבות באוטובוסים
ובתחנות.

ברם, הסבירות של הימצאות חפץ חשוד נמוכה - אל מול
פצצות מסוכנות הרבה יותר, שלמרבית הפלא רבים אינם יודעים
שעליהם להיזהר מהן, הלא הן המידות הרעות והתכונות הגרועות.
ההתמודדות איתן היא התמודדות של כל רגע ורגע, והסבירות
שניפגש באותן 'פצצות מסוכנות' - אצלנו, או אצל הסובבים
אותנו - גבוהה ביותר.

כל המידות הרעות הן גרועות, אך חז"ל מצאו לנכון להזהיר
אותנו במיוחד משלוש מידות נוראות - הקנאה, התאווה והכבוד.
אותן מידות גרועות הורסות את האדם, שורפות אותו, ממרות
את חייו ובכוחן להוציא אותו מן העולם (אבות ד, כא).

חז"ל אינם כותבים זאת על מנת ללמד אותנו אינפורמציה
וידיעות בעלמא, אלא להזהיר אותנו מפני התכונות הללו אשר
לוקין בהן. חלק מקנאים, חלק בעלי תאווה זו או אחרת וכמעט
כולם 'מתים' כדי לקבל קצת כבוד... שימו לב - אמרו לנו חז"ל -
השמרו מן המידות הללו כמו מחפץ חשוד. תנו דעתכם בכל רגע
לכל מעשה, לכל דיבור ולכל מחשבה שלא יתערבו בהם הקנאה,
התאווה והכבוד!

המידות הללו יכולות לתקוף כל אדם בכל עת, על אף שלא
תמיד אפשר להבין זאת. לדוגמא: לכאורה נראה שמידת הכבוד
מהווה סיכון לאנשים מכובדים, ואילו לאנשים פשוטים אין כל
סיבה להתגאות, אבל המציאות מוכיחה אחרת - כבוד אינו שייך
רק לכנסת וליושבים על הכסאות המרופדים שם, אלא גם אצל
עובדי פחי האשפה יש לו מקום.

רבי שלום שבדרון זצ"ל סיפר, שפעם אחת עבר ליד משאית
אשפה שעסקה בריקון הפחים. במקום ליד הנהג ישב אחד
מעובדי משאית הזבל, ומאחור, על המדרגה הסמוכה לזבל, עמדו
עוד כמה.

פנה אחד מהעובדים שעמדו ואמר לרב: "מה אתה חושב,

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

ראש הקהל היה הראשון שפתח את פיו והחל לשאול: "אבל רבינו, לשם מה? האם נתקן את גג בית הכנסת עבור הקוזקים הרשעים?!"

הגאון רבי מנחם מנדל פומרניץ שליט"א על הסיפור המופלא הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב ותיקון גג בית הכנסת

בדק בית

שאון והמולה מילאו את רחובות העירה הדלה רימינוב. צהלות סוסים, צלצולי חרבות וצחוק גס.

פלוגת קוזקים איוותה לחניית ביניים במסעה את רימינוב, העיר שהתפרסמה בכל תפוצות ישראל הודות לצדיק הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב זכותו יגן עלינו, ששכן בה ומשם האיר לעולם כולו.

כמנהגם של קוזקים, ראשית כל תרו אחר מקום מתאים לשכן בו את סוסייהם, אלו הסוסים החביבים עליהם כבבת עיניהם.

בקתות הקש של יהודי העיר לא ממש מצאו חן בעיניהם, ובתים אחרים לא היו בנמצא בעיירה הקטנה והבוצית...

הבית היחיד שהתנשא מעל כל בתי העיירה, היה המקדש מעט. בית הכנסת המקומי אותו דאגו היהודים לפאר ולהדר ככל יכלתם הדלה, לקיים את מה שנאמר (עזרא ט ט): 'לרומם את בית אלוקינו'.

ראו הקוזקים המגושמים את בית הכנסת - בית אבן גבוה ומאזור, ואף תנור חימום הגון נבנה בו.

מיד קראו לראש הקהל, וציוו עליו לפנות את בית הכנסת עד מחר בבוקר.

באו כל הקהל נרעשים ונחרדים אל הצדיק רבי מנחם מנדל: "איכה יחללו את בית ה'?"

התיישבו הפרנסים וראשי הקהל, וטיכסו עצה בחדר הצדיק, כיצד ידחו את הרעה.

קם אחד משבעת טובי העיר ואמר: "הסכיתו ושמעו, עלה רעיון במוחי!"

הכל יודעים כי ברבות השנים נפערים חורים בגג בית הכנסת, ולצערנו, בעת הגשם מטפטפות טיפות לתוך ההיכל.

הרי החורף קרב ובא, נראה להם לקוזקים את החורים בגג, ונסביר להם שבית הכנסת אינו פתרון מוצלח בעבורם.

הרי בעוד זמן קצר ירדו גשמים ושלגים, והסוסים עלולים להצטנן ולמות..."

כשמוע הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימינוב את הדברים, זקף את ראשו בתקיפות, ואמר: "הפעולה הראשונה המוטלת עליכם לעשותה, היא תיקון הגג! עוד הלילה יש להתחיל בתיקון

הגג וסתימת החורים שבו!"

תמיהה רבתי הצטיירה על פני כולם.

ראש הקהל היה הראשון שפתח את פיו בהכנעה והחל לשאול: "אבל רבינו, לשם מה? האם נתקן את גג בית הכנסת עבור הקוזקים הרשעים?"

אחריו החרו החזיקו כולם: "הלא עצה זו היא המפלט האחרון שבידינו להימלט מרוע הגזירה, ואם נתקן את הגג, כיצד נוכל להתחמק מהקוזקים?!"

העביר הצדיק הקדוש רבי מנחם מנדל את מבטו על פני הנאספים עד שהשתקו כולם:

"קודם כל יש לתקן את הגג במהירות האפשרית, וכאשר יהיה הגג מתוקן ומסויד כראוי וכיאה בתכלית השלמות, אסביר לכם את הענין".

ברירות רבות לא נותרו בידי העסקנים, והם מיהרו לתקן את הגג הדולף.

בסקרנות מהולה בחשש מיהרו לבית הצדיק לשמוע את פתרון התעלומה.

"סבורים אתם שהחורים בגג היו נס משמים, על מנת שתוכלו לפתור את בעיית הקוזקים?"

"לא מיניה ולא מקצתה!" הרעים קולו של הצדיק, "בדיוק ההפך! החורים בגג הם אלו שהביאו עליכם את הצרה הזאת!

משמים ראו שאינכם שומרים על קדושת בית הכנסת ומזלזלים בכבודו, האם יש אדם מן היישוב שמשאיר את גג ביתו דולף בחורף?!"

אמרו: אם אין מכבדים את בית הכנסת, הם אינם ראויים להשתמש בו!" ובכן - קפצה עליכם צרת הקוזקים...

לכן אמרתי שתתקנו את הגג במהירות האפשרית. נתקן את המעוות, ומבטחני שתבוא הישועה" - סיים הרב הקדוש מרימינוב את דבריו.

המתינו הכל בסקרנות לראות כיצד יתגלגלו הדברים, ואכן, לא חלפו שעות מספר, והגדוד כולו, על חייליו ומטענו, נצפה אורז את חפציו בחיפזון ויוצא את העיר.

מפה לאוזן נשמע שהתקבלה פקודה מגבוה לעזוב את רימינוב ולהתקדם במסע.

בית הכנסת של רימינוב נותר בקדושתו ובהדרו, מתוקן ומשופץ...

(מתוך הגדה של פסח ספיר ויהלום)

שמעתם פעם על גזע עץ שביכולתו לאגור עד 120,000 ליטר מים(!)

בואו יחד ונתפעל מנפלאות הבריאה

בהחלט. אבל גם הרוחב שלו הוא משהו שראוי לתת עליו את הדעת. ההיקף של עץ הבאובב מגיע לרוב לעשרים וחמישה מטרים!... וישנם עצים ממשפחה זו שהם רחבים אף יותר. כך למשל היה עץ בשם 'סאנלנד באובב' במחוז לימפופו שבדרום אפריקה שהיקפו למעלה מ-34 מטרים! הוא היה רחב עד כדי כך, שבתוך גזעו החלול הוקמה מסעדה ובה יכלו לשהות חמישה עשר איש בו זמנית...

- **ענפים ופרחים:** עץ הבאובב הינו בעל הפרחים הענקיים ביותר בעולם והענפים שלו נפרשים בצורה מעניינת, כך שהוא נראה כאילו התהפך ושורשיו מופנים כלפי מעלה. זאת הסיבה אפוא שיש שכינו אותו 'עץ הפוך'.

איך באמת מצליח העץ הענק הזה לעמוד איתן? איך הוא מחזיק מעמד במשך מאות ואלפי שנים ושורד מצבי קיצון במזג האוויר ובמחסור במים? התשובה נעוצה עמוק באדמה.

לבאובב שורשים ארוכים ומכובדים, המגיעים לאורך של 50 מטרים. הם אלה שנותנים לו את היציבות והיכולת לעמוד ולא ליפול אפילו ברוחות עזות ובסופות עוצמתיות. היכולת של הבאובב לאגור מים, כזכור, היא גם מוטיב מרכזי בהישרדות שלו לאורך ימים ושנים טובות.

חשבתי שאפשר לראות בו משל עבורנו, לכל אחד ואחד מאיתנו. **השורשים זו המסורת שלנו - כאשר אנחנו נטועים עמוק באדמה ומחזיקים היטב במסורת אבותינו, יש ביכולתנו לשרוד תקופות קשות ומשברים.**

והמים הם המשל לתורה הקדושה, כפי שאמרו לנו חז"ל (בבא קמא יז, א ועוד) על הפסוק (ישעיהו נה, א) "הוי כל צמא לכו למים", ש"אין מים אלא תורה". **כאשר אנחנו מחזיקים בתורה ובמצוותיה כראוי וממשיכים את מסורת האבות בדרך ישראל סבא - אנחנו חזקים ואיתנים ויכולים להתמודד מול כל קושי וכל בעיה.**

בימים של פריחה ולבלוב, אני מברך את עצמי ואת כולנו כאחד יחד, שנזכה לפרוח ולבלבב בחיינו האישיים ולעלות מעלה בדרך העולה בית ה'!

מאת: הרב אלעזר גולדברג

הפעם אני רוצה לכתוב על נפלאות הבריאה שהקב"ה ברא בעולמנו, וזהו עץ מעניין ומרתק. זהו עץ שאמנם הפירות שלו אינם נפוצים כמאכל, אבל הוא אחד העצים המיוחדים בעולם ונחשב לאחד הגבוהים שבהם.

אני מדבר על "עץ הבאובב". זהו עץ שמתאר באופן מיוחד את נפלאות הבריאה! הדבר שאולי מעיד על כך, הוא מה שבאפריקה רבים מכנים אותו בשם 'עץ החיים', על שם גובהו העצום ואריכות חייו. כי אכן פלא גדול יצר הקדוש ברוך הוא בעץ הבאובב, שהוא יכול להגיע עד לגובה של שלושים מטרים, כגובהו של בניין בן עשר קומות ויותר... אפשר לומר כי זו הוכחה ניצחת כי יש בורא לעולם ואם רק נפקח את העיניים - נוכל לדעת זאת ולקיים 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים'.

עצי הבאובב יכולים להתקיים זמן רב במיוחד וישנם כאלה שהם בני יותר מ-2,000 שנה, מה שהופך אותם לחלק מהיצורים החיים העתיקים ביותר על פני כדור הארץ. עץ הבאובב העתיק ביותר שנרשם, שנמצא בדרום אפריקה, הוערך בכמה אלפי שנים (אולי מבריא את העולם ממש?) עד שמת לפני כשש שנים.

כמה נתונים פלאיים הקיימים באילן זה:

- **מאגר מים:** במהלך העונה היבשה, כאשר המים מועטים, גזע עץ הבאובב יכול לשמש כמאגר מים של ממש. ביכולתו לאגור עד 120,000 ליטר מים(!), מה שמאפשר לעץ לשרוד גם בסביבה צחיחה ויבשה בה צמחים אחרים אינם יכולים להתקיים.
- **פריחה וצמיחה:** כאשר מדברים על פריחת האילנות בתקופת האביב, מעניין לציין שעץ הבאובב מייצר פרחים גדולים ולבנים הנפתחים בלילה ומדיפים ניחוח חזק ומתוק. פרחים אלו מואבקים (נכנסת בהם 'אבקה' הנותנת לעץ כוח של צמיחה) על ידי עטלפי פירות, הניזונים מהצוף ומפיצים את האבקה מעץ לעץ.
- **מימדים:** גובהו של העץ המיוחד הזה, הוא כאמור מרשים

והנה מבחין הבדחן שהרבי מסאטמר מתחיל לבכות. חלשה דעתו שמא הוא פגע ברבי הקדוש והוא מקפיד עליו. הפסיק הבדחן את החיקוי וניגש לרבי בדחילו ורחימו לבקש מחילה

רבי שלום מאיר וולך שליט"א על מצוות ועבירות והיצה"ר

הבאה, לכן זו חובת האדם לחדש את הרגשות ולרענן את תחושת רוממות הרוח מקיום המצוות.

סיפרו על חתונה, שבמהלכה קם איזה בדחן והחל לעשות חיקויים של כל מיני אנשים והציבור צחק ונהנה. הרבי מסאטמר ישב אף הוא בחתונה, והבדחן שאל אותו האם הוא מרשה לו לחקות גם אותו. הרבי נתן לו את הרשות כדי לשמח את הציבור והבדחן החל לחקות את הרבי, כיצד הוא מברך, איך הוא שר וכיצד הוא אומר דברי התורה שלו.

הציבור התמוגג מהנאה, והנה מבחין הבדחן שהרבי מסאטמר מתחיל לבכות. חלשה דעתו שמא הוא פגע ברבי הקדוש והוא מקפיד עליו. הפסיק הבדחן את החיקוי וניגש לרבי בדחילו ורחימו לבקש מחילה.

אומר לו הרבי: "הרי אני הרשיתי לך לחקות אותי ואתה יכול להמשיך בלב שקט".

"אם כך", שאל הבדחן, "מדוע הרבי בוכה?"

אמר לו הרבי: "כאשר שמעתי אותך מחקה אותי, התחלתי להרהר בלבי: אולי גם אני מחקה את עצמי? אולי בתחילה התפללתי ברגש, למדתי בהתלהבות, ועתה כאשר אני מתפלל ברגש, זה לא באמת מתוך תחושה אמיתית, אלא אני פשוט מחקה את עצמי כיצד התפללתי בעבר, ועל דא קא בכינא..."

(מתוך דורש טוב ויקרא)

הגמרא אומרת: "אמר רב הונא: כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה, הותרה לו. הותרה לו סלקא דעתך? אלא אימא נעשית לו כהיתר". כאשר אדם עובר עבירה פעם ראשונה, הוא מרגיש שהוא עשה דבר נורא ואיום, וכאילו השמים 'נופלים' עליו. בפעם השנייה התחושה הזאת נחלשת, ואילו בפעם השלישית הוא כבר לא חש מאומה, עד שהעבירה 'נעשית לו כהיתר'.

שאל רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל: "חז"ל הרי אומרים ש"רשעים מלאים חרטות" אם הרשע לאחר שעבר עבירה כמה פעמים נעשית לו כהיתר, הרי לא צריכה להיות לו יותר חרטה, ומדוע רשעים מלאים חרטות?"

השיב רבי איסר זלמן: עלינו לדעת כי גם החרטה של הרשעים נובעת מהיצר הרע. היצר הרע דוחף את הרשעים לעשות עבירה, אבל הוא יודע כי בפעם הבאה, כאשר האדם מתרגל לעבירה, היא תהיה עם פחות רגש, עם פחות טעם. כדי שיהיה לו טעם גם בעבירה הבאה, הוא גורם לכך שהם יתחרטו על העבירה הראשונה, וכך יהיה 'הפסק' בין עבירה לעבירה, וכאשר הם יעשו את העבירה פעם נוספת, שוב יהיה להם טעם והנאה בעבירה, ה' ירחם.

ואם זה נכון לגבי עבירות - זה נכון גם לגבי מצוות. כאשר עושה אדם מצוה ושונה בה, תחושת ההנאה מקיום המצוה נשחקת וכאן אין את היצר הרע שיסייע לו לחוש הנאה גם בפעם

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד שיכנע הגר"ח מוואלוז'ין יהודי להיות 'בעל קורא'?

סוטה דף כ"א

בהתהלך תנחה אותך

של העיירה ונסתלק לבית עולמו. באותה עיירה דרו מעט יהודים, בית כנסת אחד ויחיד שימש את כל יהודי המקום, ועתה נשאר

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א באחת העיירות הסמוכות לעיר וואלאז'ין המפורסמת, נפטר ה'בעל קורא' הקבוע

אמנם לא הבין הרבה ממה שקורא, בהיותו בור ועם הארץ גמור... אבל את 'טעמי המקרא' ידע ושינן היטב, ומתוך חיבתו הגדולה ואהבתו את מלאכתו היה מכין עצמו הדק היטב מדי שבת בשבתו, ועלתה קריאתו לשם ולמופת, וכל הציבור היו משבחים ומהללים את הבעל קורא שלנו ואת 'קריאת התורה' שלו.

כשלעצמי, סיפר רבי חיים, תהיתי תמיד ביני לבין עצמי, מה יעשה בדינו של אותו 'בעל קורא' לאחר מאה ועשרים? הרי מצד אחד לא למד כמעט כלום, וכשל כסדר בהלכות ודינים מפורשים, אבל מצד השני 'קריאת התורה' שלו מלאה חביבות וטעם עריבות מתיקות התורה!

לימים הגיעה שעתו של אותו 'בעל קורא', והוא הסתלק לבית עולמו. והנה לאחר מותו ראיתי אותו בחלומי כשהוא רץ מהר, ונראה נס ובורח על נפשו מפחד המשחיתים הרודפים אחריו, אך הנה זה פלא: לפתע, כאשר כמעט קרבו אליו, ירדה פתאום 'בימה של אש' וניצבה בפני אותו 'בעל קורא', ותיכף החלו כולם לברוח ולנוס לכל עבר, ולא נשאר מהם אף אחד!

או אז הבנתי היטב, סיים רבי חיים את טיב סיפורו הנאה, סוגיא שלמה ששנו רבותינו ז"ל בפ"ג דסוטה (כא.) שהתורה מגנא ומצלא גם לעולם הבא. וזה לשון הגמרא שם: "את זו דרש רבי מנחם בר יוסי, 'כי נר מצוה ותורה אור' (משלי ו, כג) - תלה הכתוב את המצוה ב'נר' ואת התורה ב'אור'. את המצוה בנר, לומר לך מה נר אינה מגינה אלא לפי שעה, אף מצוה אינה מגינה אלא לפי שעה. ואת התורה באור, לומר לך מה אור מגין לעולם, אף תורה מגינה לעולם. ואומר (שם כב) 'בהתהלך תנחה אותך וגו', 'בהתהלך תנחה אותך' - זה העולם הזה, 'בשכבך תשמור עליך' - זו מיתה, 'והקיצות היא תשיחך' - לעתיד לבא" וכו'.

מבואר אפוא, שהתורה הקדושה מגינה ושומרת על האדם תמיד, הן בחייו והן לאחר מותו. ואותו 'בעל קורא' בור ועם הארץ יוכיח, שעל אף שחטא הרבה וברא בעבירותיו הרבה משחיתים ומלאכי חבלה, לא היו יכולים להרע ולהזיק לו גם לאחר מותו, בזכות 'קריאת התורה' שהיה קורא בבית הכנסת מדי שבת בשבתו ברוב אהבה וחביבות עצומה בכל ליבו ונפשו!

טיב אותו מעשה ולקחו העצום חדרו היטב אל ליבו של היהודי, וכשחזר אל העיירה בישר בשמחה לגבאי בית הכנסת שניאות הוא לקבל על עצמו את המשרה הכבדה, ותיכף נתמנה ל'בעל קורא' קבוע של העיירה, כממלא מקומו של הבעל קורא המנוח, והחזיק באותה 'חזקה' רבות בשנים.

(טיב הקהילה)

בית הכנסת ללא 'בעל קורא'. גבאי בית הכנסת חיפשו נואשות אחר 'בעל קורא' מתאים שייאות לקבל על עצמו את המשרה המכובדת, אך לא עלתה בידם.

החליטו הגבאים לגשת בעצמם אל כל יהודי המקום, אחד אחד, כדי לחפש ולברר אם יש ביניהם 'בעל קורא' מתאים למלאכת הקודש, ואכן בחיפושם הדקדקניים הללו עלה בידם לגלות את אחד מבני העיירה, איש נכבד ירא ושלם ששימש בעבר כ'בעל קורא' בעיר אחרת, והוא בקי היטב במלאכה על בוריה! דא עקא, משום מה סירב האיש לקחת את המשרה על שכמו, בתואנה שמלאכת 'הכנת הקריאה' קשה עליו, כאשר ידוע שהבעל קורא צריך להכין היטב את הפרשה ל'קריאת התורה', כדי שתעלה קריאתו כהוגן כדת וכדין, ומחמת קושי טרחת ההכנה דחה את ההצעה.

[ואכן מפורש בדברי הזוהר הקדוש פרשת ויקהל (ח"ב ר:ו): שאסור לבעל קורא לקרוא בתורה בלא הכנה, וז"ל: "מאן דסליק למקרי באורייתא, יסדר אינון מלין בקדמיתא בביתיה, ואי לאו לא יקרי באורייתא" וכו'.]

הגבאים המסורים ניסו לדבר על ליבו, ביקשו והפצירו בו מאוד, והסבירו לו שאין בכל רחבי העיירה 'בעל קורא' מנוסה, ומן ההכרח הוא שיקבל את המשרה, אך האיש בסירובו עומד שזו המלאכה קשה עליו מאוד.

בלית ברירה נאלצו הגבאים ונכבדי העיירה להציע את עניינם בפני הגה"צ רבי חיים מוולאז'ין זצוק"ל, שבעניינים רבים היה עומד לימין יהודי העיירה, הן בצרכי הכלל והן בצרכי הפרט, ועתה ביקשו מלפניו אם יוכל לבקש מאותו יהודי ולשכנעו להירתם אל המלאכה, מלאכת הקודש.

נענה הגאון ר' חיים, ובהזדמנות הראשונה כשהגיע אותו יהודי אל העיר וולאז'ין ונכנס לבית הכנסת לתפילת 'מנחה מעריב', ביקש ר' חיים לשוחח עימו מעט. שמח היהודי הנכבד להזמנתו של הצדיק, ולעת ערב לאחר שסיימו תפילת ערבית התלווה אל הגאון בדרכו לביתו, והם התיישבו לשוחח יחדיו באהבים בביתו של צדיק.

במהלך שיחתם ביקש הגאון לספר לאיש 'טיב מעשה' מופלא אחד, וביקשו במפגיע להאזין היטב לעובדא נפלאה זו, כדי שיוכל להפיק ממנו לקח 'מוסר השכל' הגון!

פתח הגאון רבי חיים וואלוז'ינער וסיפר:

בשנות נערוטי היה בעירנו 'בעל קורא' עם הארץ, יהודי פשוט שלא ידע כמעט כלום, אף בהלכות ודינים הפשוטים לא ידע דבר, אבל את מלאכתו מלאכת 'קריאת התורה' אהב עד מאוד! הוא

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אתה באמצע תפילת שמונה עשרה והגיעו לברכת כהנים - האם צריך להפסיק ולהקשיב?

הברכה; ולכל הדעות לא יענה אמן על ברכת המצוה "לברך את עמו ישראל באהבה". וכן הש"ץ, שגם הוא באמצע תפילת שמונה עשרה - אם מקריא מתוך סידור כד"ן, כך שעניית אמן לא תגרום לו לבלבול, יענה אמן על פסוקי הברכה, ולא על ברכת המצוה. [שו"ע קכח, יט, משנ"ב עא, ושעה"צ סב; וראה שם סא; ב"מ דרשו, 81]

העומד באמצע תפילת שמונה עשרה כשהגיעו לברכת כהנים - נחלקו הפוסקים אם צריך להפסיק ולהקשיב לברכה. ואם הגיע יחד עם הש"ץ לסיום ברכת 'מודים' - לכל הדעות עליו להפסיק ולהקשיב לברכת כהנים; (ויש אומרים שאף באופן זה אין זו חובה, אלא רשות). ונחלקו הפוסקים אם יענה 'אמן' על פסוקי

כהן בשנת האבל על אביו ואמו - לא בכל מקום ראוי שישמש כש"ץ

כהנים נוספים - יש אומרים שעדיף שיברך ברכת כהנים ולא ישמש כש"ץ, אלא אם כן יתאפשר לו לברך ברכת כהנים לאחר מכן, כגון ביום שיש בו תפילת מוסף. ויש אומרים שש"ץ כהן יברך ברכת כהנים אף כשיש כהנים אחרים, ובתנאי הנ"ל; ויש שנהגו כדבריהם. [שו"ע קכח, כ, משנ"ב עב ריעו, ושעה"צ סא; ב"מ דרשו, 82-84]

ש"ץ כהן לא יברך ברכת כהנים כשיש כהנים אחרים בבית הכנסת. ואם אין כהנים אחרים - יברך, ובתנאי שידוע כי הדבר לא יגרום לו לאחר מכן לבלבול בברכת 'שים שלום', או שמתפלל מתוך סידור. ויש שכתב שהוא הדין במקרה שיש רק כהן אחד מלבדו. וכהן בשנת האבל על אביו ואמו, המתפלל במקום שיש בו

הזהירות הנדרשת מהכהנים והמקריא - כדי שכולם ישמעו את ברכת הכהנים במלואה

יסיימו לענות אמן על ברכתם, כיון שחובה על כל אחד לשמוע את פסוקי ברכת הכהנים בשלמותם. וכן בכל מילה מברכת כהנים - ימתינו הכהנים עד שיסיים המקריא לאומרה, והמקריא ימתין עד שיסיימו הכהנים את אמירתם.

כפי שלמדנו בימים הקודמים, מנהג רוב ישראל שהש"ץ מקריא לכהנים גם את המילה הראשונה בברכה: "יברכך", ויש שנהגים שהש"ץ אינו מקריא מילה זו. אם הש"ץ מקריא מילה זו, ימתין עד שלפחות רוב הציבור יסיימו לענות 'אמן' על ברכת "לברך את עמו ישראל באהבה"; ואם אינו מקריא - ימתינו הכהנים לפני אמירת "יברכך" עד שכל הציבור ללא יוצא מן הכלל

[שו"ע קכח, יח, ומשנ"ב סה ר"סח]

* בציווי של ברכת כהנים נאמר: "אָמַר לָהֶם", ודרשו חז"ל שברכת כהנים צריכה להאמר "כאדם שאומר לחברו", ואחד הפרטים באמירה כזו היא - שהדברים אינם נאמרים בלחש אלא בקול בינוני.

* כהן שאין באפשרותו להגביה את ידיו לאורך כל הברכה, רשאי להנמיכן בין מילה למילה. וכן אם אינו יכול לעמוד לאורך כל הברכה, רשאי להישען על דבר מה בין מילה למילה.

* את ברכת הכהנים מברך כל כהן בנפרד, ואין האחד מוציא את חברו ידי חובה מדין 'שומע כעונה', והאחרונים כתבו טעמים שונים לדבר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להתקלח לפני התפילה?

לו להתפלל ללא רחיצה במקלחת, רשאי לרחוץ. ויש שהורה כי מותר לרחוץ את פניו, ידיו ורגליו, ואם נחוץ לו באקראי לרחוץ מקומות נוספים בגוף - רשאי לרוחצם אף עם סבון. ויש מפוסקי זמננו שהיפך בזכותם של המקלים להתקלח כדרכם, עם סבון וכדומה, בלכתם לטבילה במקוה טהרה.

[שו"ע פט, ז, ומשנ"ב לו; בו"מ דרשו, 42]

החל מעלות השחר, אסור להכנס ל'בית המרחץ' עד לאחר קריאת שמע ותפילה, מחשש שעיסוקו במרחץ יתארך, ויאחר את זמני קריאת שמע ותפילה.

ויש מפוסקי זמננו שהורו, כי רחיצה במקלחת אף היא אסורה, אלא שנוהגים להקל בכך כשהיא נעשית לצורך טבילה במקוה טהרה. ויש שהורה, כי מותר לרחוץ במקלחת אף ללא טבילה במקוה, אך ללא שימוש בסבון וכדומה. ויש שהורה, כי מי שקשה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il